

मुक्तस्वाध्यायपीठम्
(Institute of Distance Education)

केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः
५६-५७, इन्स्टीट्यूशनल एरिया, जनकपुरी,
नवदेहली-११० ०५८

आचार्यः (द्वितीयवर्षम्) - तृतीयपत्रम् (फलितज्यौतिषम्)
प्रदत्तकार्यम् (Assignment)

2021-22

पत्रम् - .....विषयः - .....
अध्येतुः नाम - .....पञ्जीकरणसंख्या - .....
अध्येतुः कृते एतत्पुस्तिकाप्रेषणदिनाङ्कः - .....
अध्येत्रा उत्तराणि विलिख्य एतत्पुस्तिकाप्रत्यर्पणदिनाङ्कः - .....

अध्येतुः हस्ताक्षरम्

मूल्याङ्कनकर्तुः नाम - .....
मूल्याङ्कनकर्त्रा एतत्पुस्तिकाप्राप्तिदिनाङ्कः - .....
मूल्याङ्कनकर्त्रा मूल्याङ्कनानन्तरं संस्थाने समर्पणदिनाङ्कः - .....
अध्येत्रा प्राप्ताङ्काः -

खण्डः	निर्धारिताङ्काः	प्राप्ताङ्काः
खण्डः - क	20 X 02 = 40 अङ्काः	
खण्डः - ख	05 X 08 = 40 अङ्काः	
खण्डः - ग	02 X 10 = 20 अङ्काः	
	पूर्णाङ्काः 100	प्राप्ताङ्काः .....

मूल्याङ्कनपुरस्सरं परामर्शैः सह अध्येतुः कृते एतत्पुस्तिकायाः पुनःप्रेषणदिनाङ्कः - .....

मूल्याङ्कनकर्तुः हस्ताक्षरम्

स्थानम् - .....
दिनाङ्कः - .....

आचार्यः (द्वितीयवर्षम्) - तृतीयपत्रम् (फलितज्यौतिषम्)

विषयः - (अ) भावकुतूहलम् - 50 अङ्काः। (ब) नरपतिजयचर्या (कूर्मचक्रपर्यन्तम्) - 50 अङ्काः।
निर्देशः - अस्य प्रश्नपत्रस्य शतम् (100) अङ्काः निर्धारिताः सन्ति एवम् अस्मिन् त्रीणि (3) खण्डानि सन्ति। अध्येत्रा एषु समाहितानां प्रश्नानामुत्तरं पृथग्विहित-विस्तृत-निर्देशानुसारेण देयम्।

Note - This paper is of one hundred (100) marks containing three (3) sections. Candidates are required to attempt the questions contained in these sections according to the detailed instructions given therein.

खण्डः - क

प्रश्नाः - विंशतिः समाधेयाः

अङ्काः - 20 × 02 = 40

निर्देशः : अस्मात् खण्डात् केचन विंशतिः (20) प्रश्नाः समाधेयाः।

Note : This section contains twenty five (25) questions. Out of these twenty (20) questions should be answered.

भावकुतूहलम् -

(अ) केचन अष्ट प्रश्नाः समाधेयाः -

1. ग्रन्थस्य मङ्गलाचरणे कस्य देवस्य वन्दनं कृतं वर्तते?
2. 'आस्पदं' कस्य भावस्य संज्ञा ?
3. मैत्र्याः पञ्चप्रकारः के ?
4. समराशौ प्रथमत्रिंशांशाधिपः कः ?
5. गुरोः मूलत्रिकोणराशिः कः ?
6. शनेः पूर्णदृष्टिः केषु स्थानेषु भवति ?
7. 'कामिनी तनुस्थैः' इत्यस्य पदस्य कोऽर्थः ?
8. पराशरमते कुत्रत्यः गुरुः अरिष्टसञ्चयं हन्ति ?
9. 'अरिनिकेतने' इत्यस्य पदस्य कोऽर्थः ?
10. ग्रहाणां परस्परसम्बन्धः कतिविधः ?
11. दीप्ताद्यवस्थाः कतिधाः भवन्ति ?
12. केमद्रुमयोगस्य का परिभाषा ?
13. पतिव्रतायोगस्य किं लक्षणम् ?

नरपतिजयचर्या -

(ब) केऽपि द्वादशप्रश्नाः समाधेयाः -

14. स्वरज्ञेन विना विजयः कीदृशः भवति ?
15. शाकुने पञ्चरत्नानि कानि ?
16. 'धिष्ण्य' इति शब्दस्य कोऽर्थः ?
17. सर्वाधिकबलवान् स्वरः कः ?
18. कृष्णपक्षेशः स्वरः कः ?
19. नरपतिजयचर्यास्वरोदयस्य रचयिता कः ?
20. विविधाविबुधवन्द्या का ?
21. मूलेशाः ग्रहाः के ?
22. स्वरशास्त्रं कस्मै न देयम् ?

23. सूर्यवाहिनी नाडी का ?
24. कर्मसंज्ञकं नक्षत्रं किम् ?
25. नन्दा तिथयः काः ?

खण्डः – ख

प्रश्नाः – पञ्च समाधेयाः

अङ्काः – 05 × 08 = 40

टिप्पणी : अस्मात् खण्डात् पञ्च (05) प्रश्नाः समाधेयाः। प्रत्येकम्प्रश्नः प्रायः शतशब्दैः (100) समपेक्ष्यते।

Note : This section contains eight (08) questions. Out of these five (05) questions should be answered. Each question should be answered in about one hundred (100) words.

(अ) अधः प्रदत्तेभ्यः प्रश्नेभ्यः केचन त्रयः प्रश्नाः समाधेयाः।

भावकुतूहलम्–

1. भावकुतूहलग्रन्थस्य प्रयोजनं सश्लोकं व्याख्यात ।
2. कटिप्रदेशे पादमूले च चिह्नं कस्यां ग्रहस्थितौ सम्भवति? विशदयत।
3. सश्लोकं कीर्तिविस्तारकयोगं वर्णयत।
4. सश्लोकं ग्रहाणां दीप्ताद्यवस्थाः तत्फलानि च प्रतिपादयत।

नरपतिजयचर्या–

5. सश्लोकं मङ्गलाचरणं विलिख्य व्याख्या कार्या।
6. सोदाहरणं वर्णस्वरवैशिष्ट्यं विशदीकुरुत।
7. द्वादशवार्षिकस्वरचक्रं सप्रमाणं निरूपयत।
8. तात्कालिकप्रश्ने बालाद्यवस्थाफलानि विशदयत।

खण्डः – ग

प्रश्नाः – द्वौ समाधेयौ

अङ्काः – 02 × 10 = 20

टिप्पणी : अस्मात् खण्डात् द्वौ (02) प्रश्नौ समाधेयौ। प्रत्येकम्प्रश्नः प्रायः त्रिंशतशब्दैः (300) समपेक्ष्यते।

Note : This section contains four (04) questions. Out of these two (02) questions should be answered. Each question should be answered in about three hundred (300) words.

भावकुतूहलम्–

(अ) अधः प्रदत्तयोः प्रश्नयोः कश्चन एकः प्रश्नः समाधेयः।

1. स्त्रीजातके सप्तमभावस्थानां सूर्यादिग्रहाणां शुभाशुभफलानि विशदीकुरुत।
2. अनफा-सुनफा-दुरुधरा-केमद्रुमयोगानां सफलं वर्णयत।

नरपतिजयचर्या–

(ब) अधः प्रदत्तयोः प्रश्नयोः कश्चन एकः प्रश्नः समाधेयः।

3. स्वरशास्त्रस्य महत्त्वं वैशिष्ट्यञ्च विस्तरेण निरूपयत।
4. स्वरबलवशाद् राजा युद्धे कथं विजयी भवेत् इति निबन्धो लेख्यः।

